

Những con đường của ba cấp độ chúng sinh

Chào những người bạn thân mến gần xa,

Như thường lệ, tôi hi vọng rằng các bạn vẫn luôn khỏe mạnh, vui vẻ và hạnh phúc khi nhận được lời nhắn này. Trong ngày vía Đức Liên Hoa Sinh lần này, tôi muốn chia sẻ với các bạn một vài dòng từ bản văn Lamrim Yeshé Nyingpo (Con Đường Trình Tự của Trí Huệ Tinh Yếu) - nội dung này là một sự chất lọc trợn vện các con đường của ba cấp độ chúng sinh.

Lamrim Yeshé Nyíngpo đã dạy:

*Vị đạo sư nên ban những giáo lý phù hợp với căn tính của người đệ tử,
Những người có đức tin, hạnh xả ly và lòng bi mẫn.*

Ba phẩm chất này là ba yếu tố cô đọng mọi giáo lý của Đức Phật. Đây cũng là tinh yếu trong mọi con đường của các chúng sinh thuộc ba cấp độ năng lực khác nhau.

Trước tiên, ta bước vào con đường bằng đức tin, nghĩa là sự tin tưởng vào nhân và quả của nghiệp - nền tảng cơ bản nhất của Giáo Pháp. Sự tin tưởng vào nghiệp có nghĩa là sự thấu hiểu rằng mọi hạnh phúc hay phiền não của chúng ta là kết quả của các thiện hay tà hạnh, thiện hay tà đều do tâm, đó là khi có sự hiện diện hay vắng mặt của tam độc là tham, sân và si. Những hành động bị chi phối bởi tam độc là tà hạnh còn những hành động bị chi phối bởi sự thương yêu và lòng bi mẫn là thiện hạnh.

Khi hiểu rằng đây là cội rễ của các giáo lý thì điều thiết yếu là chúng ta cần quán chiếu về nhân và quả của nghiệp và nắm rõ thập thiện và tà hạnh mà Đức Phật dạy. Hơn nữa, ta cần quán chiếu về bản chất hành động của mình, hồi hướng mọi công đức đã tích tập và sám hối mọi tà hạnh đã phạm phải. Để đạt được mục tiêu này, chánh niệm, sự tỉnh thức và sự cẩn trọng là điều thiết yếu.

Dựa trên nền tảng này mà ta có thể trau dồi hạnh xả ly - cánh cổng để bước vào con đường của các chúng sinh trung căn (năng lực bậc trung). Hạnh xả ly dựa trên sự hiểu biết về vòng sinh tử (cõi luân hồi) và nguyên nhân của nó. Cõi luân hồi xoay vần dựa trên sự chi phối của bát phong (tám mối bận tâm thế gian) - những yếu tố thúc đẩy chúng ta hành động dựa trên sự bám chấp vào những điều gần gũi và ghét bỏ những điều xa cách mình. Tất cả đều khởi nguồn từ sự vô minh. Hạnh xả ly phát khởi từ việc nhận thức được quá trình này và ước muốn vượt thoát khỏi nó.

Hạnh xả ly là điều thiết yếu bởi vì không có hạnh này ta không thể giải thoát được khỏi ba cõi luân hồi - vốn khởi nguồn từ sự chấp ngã. Giống như một bệnh nhân khi ốm, có thể họ sẽ mong muốn được khỏi bệnh để khoẻ mạnh, hoặc có thể họ không nỗ lực để giúp bệnh tình tốt hơn. Vậy nên ta cần hạnh xả ly để nỗ lực và cuối cùng là chứng đạt sự giải thoát khỏi phiền não của luân hồi bằng cách chặt đứt gốc rễ của chúng: sự vô minh. Không có hạnh xả ly, ta không thể bước vào con đường của chúng sinh trung căn.

Cuối cùng, lòng bi mẫn là cội rễ của tâm bồ đề - tâm của sự giác ngộ. Nhưng chỉ có lòng bi mẫn thì không đủ, tâm cần một quá trình rèn luyện cho tới khi hình thành tâm bồ đề - vốn là yếu tố xác định của con đường của các chúng sinh thượng căn.

Tất cả các giáo lý của Đức Phật, Đức Liên Hoa Sinh và Giáo Pháp thiêng liêng, tựu trưng đều dựa vào quá trình này trên các con đường của ba loại chúng sinh; đều dựa vào đức

tin, hạnh xả ly và bồ đề tâm. Ba con đường khác nhau này được phân định bởi tư tưởng và mục đích của người tu chứ không phải pháp tu mà người đó thực hiện.

Do đó mà điều quan trọng là chúng ta phải luôn kiểm chứng động cơ của mình để thấy được mình đang ở đâu trong thực hành và trên con đường nào. Dù là loại thực hành nào, nếu bạn không có sự xả ly thì bạn vẫn chưa bước vào con đường trung căn, và nếu bạn không có tâm bồ đề thì bạn vẫn chưa bước vào con đường cao cả nhất. Do vậy, quá trình thực hành của bạn dựa vào cách mà bạn nhìn nhận sự vật: nhận thức của bạn về nghiệp, nhận thức của bạn về luân hồi và nhận thức của bạn về chúng sinh. Điều này quyết định con đường nào mà bạn hướng tới.

Vậy nên trong ngày vía Đức Liên Hoa Sinh hôm nay, tôi hi vọng rằng tất cả các bạn đều quan sát tâm và chiêm nghiệm về các nhận thức của bản thân để biết được mình hướng theo con đường nào.

Với tất cả tình thương của tôi,

Sarva mangalam.

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of fluid, overlapping loops and curves, characteristic of a personal or artistic signature.

Phakchok Rinpoche